

Обележавање четрнаесте годишњице прогона више од двеста хиљада Срба из Хрватске у акцији „Олуја“ и злочина почињених у току ове редарствене акције хрватске војске била је јединствена прилика за наше истакнуте боркиње за људска права и њихове организације које се иначе тако истрајно залажу за суочавање са злочинима почињеним у наше и име Србије да својим манифестацијама и перформансима покажу бригу и за људска права прогнаних Срба. Међутим, оне се нису појавиле, нити су се огласиле саопштењима. За њих су жртве српског народа оправдана последица погрешне националне политике и зато су оне задужене да се боре за људска права само оних народа који су били изложени великосрпској агресији и геноциду.

Срби по овим боркињама за људска права не заслужују да „Жене у црном“ развију своје транспаренте и одају почаст српским жртвама у акцији „Олуја“. То вероватно не би било довољно политички коректно, а Срби ионако по њима себе стално приказују као највеће жртве геноцида и етничког чишћења, позивајући се чак и на искуства из Другог светског рата. Срби су најзад добили оно што су заслужили као извршиоци геноцида у Босни и агресори на Хрватску.

Није се огласила овим поводом ни Соња Бисерко чија организација не пропушта прилику да осуди опасне појаве српског нацизма. Зато није пропустила да у интервјуу у листу *Борба*

изнесе основне идеолошке ставове о српској колективној кривици и појави српског фашизма и ксенофобије, овога пута као добитница награде града Вајмара која се додељује истакнутим појединцима и организацијама у свету које се активно и често и по цену властите сигурности залажу за слободу и једнакост свих људи, за спречавање геноцида, заштиту мањина, жртви ратова...

Јасно је да Соња Бисерко не испуњава основни услов за добијање ове награде јер се она и не залаже за слободу и једнакост свих људи, будући да се права Срба и њихове жртве не третирају једнако као права и жртве других народа изложених великосрпском национализму. Њен основни став садржан је у тврдњи да је Србија аутистична и ксенофобична земља, а људска права нису прихваћена као имплант неолибералне демократије. Без обзира на то што сва релевантна истраживања говоре о предоминантној проевропској оријентацији наших грађана и отворености наше земље (организација великих међународних спортских такмичења, гостовање светских музичких звезда, повећан број туриста, борба за либерализацију визног режима), ова селективна боркиња за људска права истрајава на тврдњи о доминацији ксенофобије и

Пише: Маринко М. Вучинић
среда, 26 август 2009 16:18

аутизма у Србији. Управо су недавни избори за Европски парламент показали успон ксенофобичне и расистичке деснице у Европи, а у земљама Балкана расту или су већ на власти конзервативне и ксенофобичне политичке парије и покрети.

Недавно је објављен податак да четвртина Немаца одобрава поједине нацистичке идеје. Међутим, за Соња Бисерко је једино Србија легло аутизма у коме није могуће применити стандарде Европске уније у заштити људских права. Узрок томе је што наше политичке елите не дозвољавају било какав дијалог на тему недавне прошлости када су људска права масовно кршена. А какав би се дијалог и могао водити када су боркиње за људска права већ пресудиле да је реч о колективној кривици српског народа. Треба избрисати сећања на српске жртве у Подрињу и многобројним логорима и стратиштима у Босни и Хрватској и једино тако ће Срби, а посебно нове генерације моћи да се суоче са злочинима и усвоје нову културу сећања у којој има места само за жртве других народа.

Права истина је увек целина, целовит историјски и друштвени контекст одређених догађаја, и једино суочавање са таквом истином може унапредити нашу културу сећања, али и укупну политичку културу. Соња Бисерко не одустаје, и даље без икакве ваљане аргументације тврди да је целокупна државна енергија концентрисана на негирање геноцида, а да је Србија изабрала изолацију и ксенофобију. Соња Бисерко не пропушта да посебно истакне да Србија није прихватила демократску трансформацију Југославије као стварне федералне државе и изабрала је ратну опцију. Србија је пресудни фактор у разбијању југословенске федералне државне творевине јер није пристала да судбину Срба препусти на бригу новим „демократским“ националним државама, већ је поставила питање заштите људских, националних и историјских права свог народа на отцепљеним територијама бивше заједничке државе. И то је био довољан разлог да се Србија и данас третира као реметилачки фактор на овом делу политички нестабилног Балкана који уцењује цео регион и одуговлачи његов опоравак, при томе бранећи наводно свој територијални интегритет и не прихватајући нову реалност на Балкану, а и спречава међународну легализацију Косова као самопроглашене независне државе.

Управо овако формулисаним бајатим тезама Соња Бисерко показује да је остала заробљена у свом идеолошком аутизму несвесна дубоких промена у нашем друштву. Њој као да још нико није јавио да су се у Србији збиле озбиљне (не и довољно дубоке и доследно спроведене) друштвене промене и да тај свет о коме она тако запенушано говори више не постоји осим у билтенима Хелсиншког одбора за људска права и *Великој Србији*

Српске радикалне странке. Она такође тврди да је Србија подривала и даље подрива све међународне напоре да бившу Југославију, а сада србијанско друштво повеже са евроатлантским интеграцијама. Њој смета што Србија замишља да је земља социјалне правде, упркос тајкунизацији земље, а у ствари се српски народ истрајно противи

Пише: Маринко М. Вучинић
среда, 26 август 2009 16:18

америчком неолиберализму и империјализму. А то је већ неопростив грех и недопустиви аутизам. Соња Бисерко стоји на мртој стражи неолиберализма и америчког империјализма, а Срби се не уклапају у ту врсту подаништва, желећи још и да одбране целовитост и територијални интегритет своје државе.

Довољан разлог да Соња Бисерко не буде задовољна вођењем спољне политике је и тај што Србија упорно не прихвата најважније резултате нове америчке империјалне политике – независну државу Косово. Зато србијанско друштво (увођење србијанства је још један покушај цепања јединственог српског идентитета) не иде у сусрет нормализацији у региону и стално се изнова јавља као реметилачки фактор.

Соња Бисерко говори о маргинализацији хашких пресуда и њиховој релативизацији. Тако она истиче речи председника Републике Србије Бориса Тадића: „Ми смо народ који заслужује поштовање и не дамо никоме да гази наше достојанство, као што не дамо онима који хоће да нам узму Косово, тако не дамо онима који, плашећи се живота, желе да нам ускрате будућност и унизе наше достојанство.“ А шта би друго могао да каже председник наше републике осим да брани достојанство државе и народа, а при томе је положио заклетву да ће чувати уставни поредак Србије, њен интегритет и територијалну целовитост. Међутим, по Соњи Бисерко свако залагање за поштовање нашег националног достојанства је недопустиво. За њу је посебан проблем у изградњи њене пре свега селективне визије културе сећања јер она стално инсистира на неспремности наше политичке елите да буде јавни носилац културе која подразумева критичку рефлексiju недавне прошлости. Једино тако се може створити модерна српска нација и то следећи образац који подразумева негирање и потирање националног и културног идентитета, безрезервно прихватање неолибералне економије и праведног америчког империјализма, колективне кривице и оптужбе да је великосрпска политика највећи, ако не и једини кривац за рат у бившој социјалистичкој Југославији. Уместо покајништва и безрезервног признавања своје кривице српска елита својим порицањем континуирано генерише аутизам, ксенофобију и посебну верзију српског нацизма. Соња Бисерко је посебно забринута што аналитичари попут Ђорђа Вукадиновића и Слободана Антонића стављају знак једнакости између невладиних организација које се баве људским правима (осим одбране и заступања људских и грађанских права Срба) и селективним суочавањем са прошлoшћу са организацијама које се баве одбраном српских националних интереса, што је само по себи у тумачењима Соње Бисерко пузајући облик српског фашизма. То је та „слобода“ која дозвољава све, чије границе слободе мишљења треба да одређују искључиво посвећене боркиње за људска права и њихове организације.

Соња Бисерко се не либи да отворено говори о нашим/њеним присталицама које је укорила што нису са више страсти реаговали на текст позоришне представе „Српски

Пише: Маринко М. Вучинић
среда, 26 август 2009 16:18

Фауст“. Ни овога пута није могла бити заобиђена вечно присутна тема о Добрици Ћосићу и тзв. одлучујућој улози његовог политичког круга у артикулацији државне стратегије. У овакву тврдњу вероватно још увек верује само Соња Бисерко и њени поклоници, настојећи да што убедљивије подупре своју тезу о преминацији концепта српског национализма и ксенофобије у нашем друштву.

У овом интервјуу постоји и једна специфична потерница издата за носиоцима српске ксенофобије. На потерници су Слободан Милошевић, Добрица Ћосић, Ђорђе Вукадиновић, Слободан Антонић и Љиљана Булатовић. То је вероватно допринос листа *Борба* ширењу медијских слобода. Као и увек, агилно удружење Независних новинара Србије и Надежда Гаће нису се огласили поводом ове потернице.

Тврдња о прећуткивању ратних злочина и неспремности Срба и српске елите да се суочи са злочинима из грађанских ратова представља још једну од упоришних тачака политичких симплификација у разарању српског идентитета и српске историјске свести. Чињеница да постоји сарадња са Хашким трибуналом није довољан доказ да је Србија дубоко у процесу суочавања са последицама вођења погрешне и погубне националне политике. То још једино не види или из њима знаних разлога неће да види тај ексклузивни круг боркиња за људска права.

Ево неколико примера како треба да узгледа процес нашег суочавања са прошлошћу. Резултати су заиста поражавајући, али нам говоре о стварним донетима ове веома утицајне, активне и добро организоване политичке групације. У тексту „Пастрмка из Вишеграда“ Динко Глухоњић пише: „У Вишеграду, дакле, слабо ко једе пастрмку из Дрине у оном ресторану поред саме ћуприје, јер знају да су се пастрмке не тако давно гостиле људским месом. Само, кад бисте сада те из Вишеграда питали зашто не једу пастрмку, нема шансе да бисте добили искрен одговор. Све их питајте само то не. Остаје пушта нада да ће некада, једног дана, нека деца и унуци питати очеве и дедове: а где сте ви били и шта сте радили у време ратова деведесетих година 20. века на простору бивше Југославије? Које су се рибе јеле а које нису и зашто? Само, Вили Брант се није појавио ниоткуда, он је брижљиво стваран, четврт века се припремао терен за канцеларево кајање у варшавском гету. Код нас је мали проблем што се 14 година након Сребренице брижљиво стварају генерације деце и унука још крволочније од својих очева и дедова. Једина је нада, што би рекао Ласло Вегел, да се синови под хитно одрекну својих очева. За своје добро.“

Зоран Јанић у тексту „Симптом Ћосић“ је још експлицитнији. „Његова физичка смрт само

Пише: Маринко М. Вучинић
среда, 26 август 2009 16:18

ће га додатно канонизовати, јер у овој култури он већа сада јесте светац. Не мора нигде да се жури, вечност га већ ионако раскриљених руку чека. За друштво неспремно за било какву дубљу интроспекцију или не дај боже за прихватање одговорности за злочине, Ћосић је светац и права фигура по мери. По мери оних најподлијих и најбројнијих међу нама, што су јуче клали, а данас се залажу за национално помирење.“

Мирослав Филиповић као стални сарадник *Хелсиншке повеље* у тексту „Држ’те лопова – наводни тероризам на југу Србије“ демонстрира нам тај пожељни образац суочавања са прошлошћу. „Као што је косовским Албанцима под претњом смртне казне забрањено да дирају Србе, истом казном су господари Косова и ‘српским’ Албанцима ако у Прешеву или Бујановцу, или Београду, свеједно дирну Србе, или учине било шта што би успорило ово одбројавање. И због тога је у домену фантазије веровати у албански тероризам. Данашњи ниво националистичке хистерије није забележен још од Милошевићевих ‘раних радова’, с тим што је популистичка основа клеронационалистичке хистерије неколико пута већа и већ дубоко прожета елементима фашизма.“

Текст Сташе Зајовић „Суочавање с прошлошћу“ садржи феминистички приступ овом проблему кроз преношење искустава „Жена у црном“. „Док сам жива стидећу се што сам Српкиња, док сам жива осећаћу гађење према народу коме припадам, док сам жива ићи ћу у Сребреницу“ (Виолета, Нова Пазова). „Срамота ме што долазим из земље која је починила злочине, овде сам да личним искуством преносим другима идеју суочавања“ (Марија, Врбас). „Туга, очај, резигнација што се негира или умањује број жртава и размере сребреничког злочина. Гађење и презир што српски народ нема ни вољу, ни снагу да призна да је саучесник, али и одговоран за злочине јер су гласали за Милошевића и Караџића“ (Перса, Сврљиг).

Борка Павићевић је у једном од својих коментара изразила неслагање са пасивношћу Демократске странке јер дозвољава све веће испољавање жудње за преузимање културне хегемоније. А управо Соња Бисерко одлично разуме колико је важна борба и настојање за придобијање и одржавање одлучујућег утицаја у креирању и вођењу културне политике. Зато није чудно што је већина „независних интелектуалаца“ из овог либерално демократског идеолошког и политичког круга укључена у остваривање културне хегемоније и то преко обављања државних и саветничких функција у министарствима културе и просвете, руководећих места у културним институцијама, кроз креирање медијске слике о Србији као неумитном тамном вилајету, учешће на конкурсима за финансирање уметничких пројеката, преко катедри друштвених наука.

Један од успешних пројеката Хелсиншког одбора могао би да буде писање упутства за

Пише: Маринко М. Вучинић
среда, 26 август 2009 16:18

добијање међународних награда за одбрану људских права и суочавање са прошлошћу. Рецепт би могао да буде једноставан. Треба само упорно истрајавати на неколико идеолошких аксиома о Србији и колективној одговорности Срба за покретање грађанског рата у Југославији, аутистичности и ксенофобичности Срба, њиховој неспремности и невољности да се суоче са злочинима почињеним у њихово име, нарастању клерикализма, фашизма и посебне врсте српског нацизма, неприхватању неолибералне економије и благодети америчког империјализма, склоности Срба да се служе популизмом и њиховој оданости ауторитарним вођама, примитивизму и антимодерности. Ово упутство би могло да има почасно место на сајту Либерално демократске партије чији је Соња Бисерко један од важнијих политичких ментора и идеолога.

Историчар Чеда Антић је у својој изјави о контроверзама српске историје најпрегнантније изразио парадоксалност наше садашње друштвене ситуације. „Чињеница је да смо пре десет година изгубили рат, али је извесно да постоје неки кругови који мисле да га нисмо довољно изгубили. Морамо да водимо рачуна о прошлости, која можда и није богзна шта, али је наша, па нам је зато дужност да негујемо успомену на њу и штитимо истину о њој.“